

Юшко С.В.,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Харківського національного
економічного університету

ДО АНАЛІЗУ НАСЛІДКІВ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ 2004 РОКУ

Досліджено систему пенсійного страхування, запроваджену з 2004 р., визначено рівень пенсійного забезпечення громадян, ступінь диференціації їхніх пенсій; дано оцінку механізмові призначення та перерахунку пенсій, обгрунтовано його основні недоліки.

It is researched the system of pension insurance, inculcated from 2004: it is defined the level of the pension providing the citizens of Ukraine and determined the degree of their pensions' differentiation. The author gives estimation to the operating mechanism of setting and counting the pensions, grounds its basic failings.

Ключові слова: пенсія, пенсійне страхування, пенсійне забезпечення, пенсійна реформа, соціальний захист, диференціація пенсій, страховий стаж.

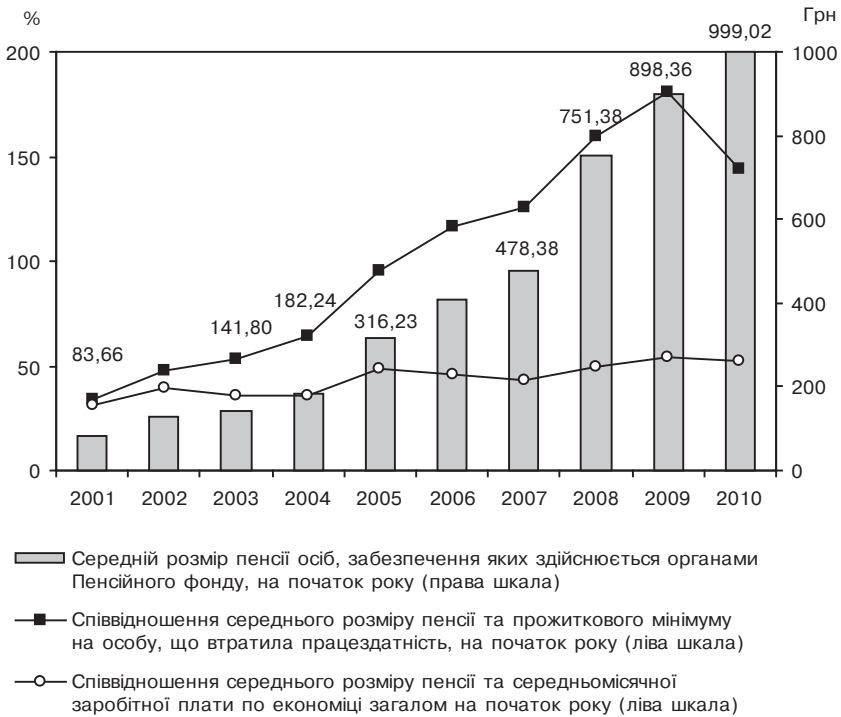
Побудова ефективної й обгрунтованої системи пенсійного страхування є однією з найважливіших і водночас найскладніших проблем, котра зачіпає, без перебільшення, інтереси всіх громадян країни: як тих, котрі вже набули право на пенсію, так і тих, які матимуть його в близькому чи далекому майбутньому; фізичних і юридичних осіб — платників обов'язкових і добровільних внесків до Пенсійного фонду; держави, що має забезпечити гідну старість та належний соціальний захист своїх громадян. Пенсійна реформа, запроваджена в Україні з 2004 р., не досягла більшості поставлених перед нею цілей, через що активізувалися дискусії між науковцями, практиками, представниками влади щодо обгрунтованості чинної системи пенсійного страхування та можливих варіантів її подальшого коригування. Один із таких варіантів, ухвалений парламентаріями та Президентом, набув чинності з 1 жовтня 2011 р., після чого фактично почалася нова ера розвитку пенсійного страхування в Україні¹.

Питання реформування системи пенсійного страхування входять до кола наукових інтересів багатьох учених. Зокрема, цій проблематиці присвячені праці А. Загороднього, М. Мниха, Л. Момотюк, С. Науменкової, Д. Полозенка, Г. Терещенко та інших. Науковці вивчають невирішені питання в галузі пенсійного страхування, досліджують результати запровадження пенсійної реформи, аналізують досвід інших країн у розв'язанні подібних проблем та пропонують напрями вдосконалення соціального захисту громадян.

Головним завданням даної статті є дослідження системи пенсійного страхування, запровадженої з 2004 р., а саме: визначення рівня пенсійного забезпечення

¹ Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 № 3668-VI: [Електр. ресурс]. — <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3668-17&p=1321293011676581>.

громадян України та ступеня диференціації їхніх пенсій; оцінка механізму призначення й перерахунку пенсій та обґрунтування його основних недоліків. Оновлений механізм нарахування й призначення пенсій в Україні, що набрав чинності з 1 січня 2004 р., сприяв істотному підвищенню рівня соціального захисту пенсіонерів, про що красномовно свідчить рис. 1.

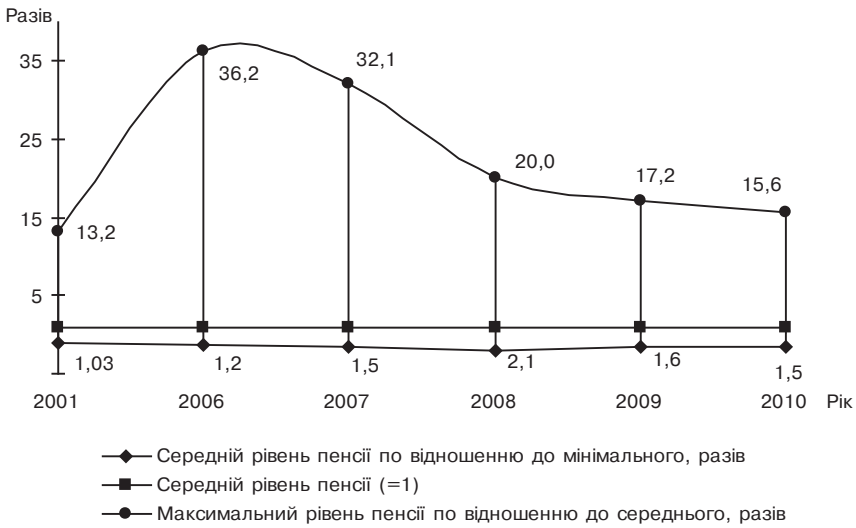

Джерело: розраховано й побудовано автором на підставі: Соціальний захист населення України: Стат. зб. — К., 2010. — 124 с.; Соціальні індикатори рівня життя населення: Стат. зб. — К., 2010. — 203 с., а також офіційних даних Державної служби статистики України про розміри середньої заробітної плати по економіці країни (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

Рис. 1. Стан пенсійного забезпечення в Україні

Збільшення абсолютних показників розміру пенсій відбувається одночасно зі зростанням співвідношення середньої величини пенсії та прожиткового мінімуму на непрацездатну особу (середньомісячної заробітної плати). Якщо на початок 2001 р. таке співвідношення становило 33,6 і 30,9%, на початок 2004-го — 64,0 і 36,2%, то на початок 2010 р. середній рівень пенсії перевищив прожитковий мінімум на особу, що втратила працездатність, у 1,44 раза та сягнув 52,1% середньої заробітної плати.

Разом із переліченими позитивними зрушеннями спостерігалися негативні явища: великий розрив між мінімальною й максимальною пенсіями, що утворився в 2006—2007 рр., хоч і дещо зменшився за останній трирічний період, залишається доволі значним (рис. 2).

Джерело: розраховано й побудовано автором на підставі: Соціальний захист населення України: Стат. зб. — К., 2010. — 124 с.; Соціальні індикатори рівня життя населення: Стат. зб. — К., 2010. — 203 с.

Рис. 2. Рівень диференціації розмірів пенсій, призначених згідно з українським законодавством, станом на 1 січня відповідного року

На рис. 3 показано рівень диференціації пенсій, що встановився на початок 2010 р.

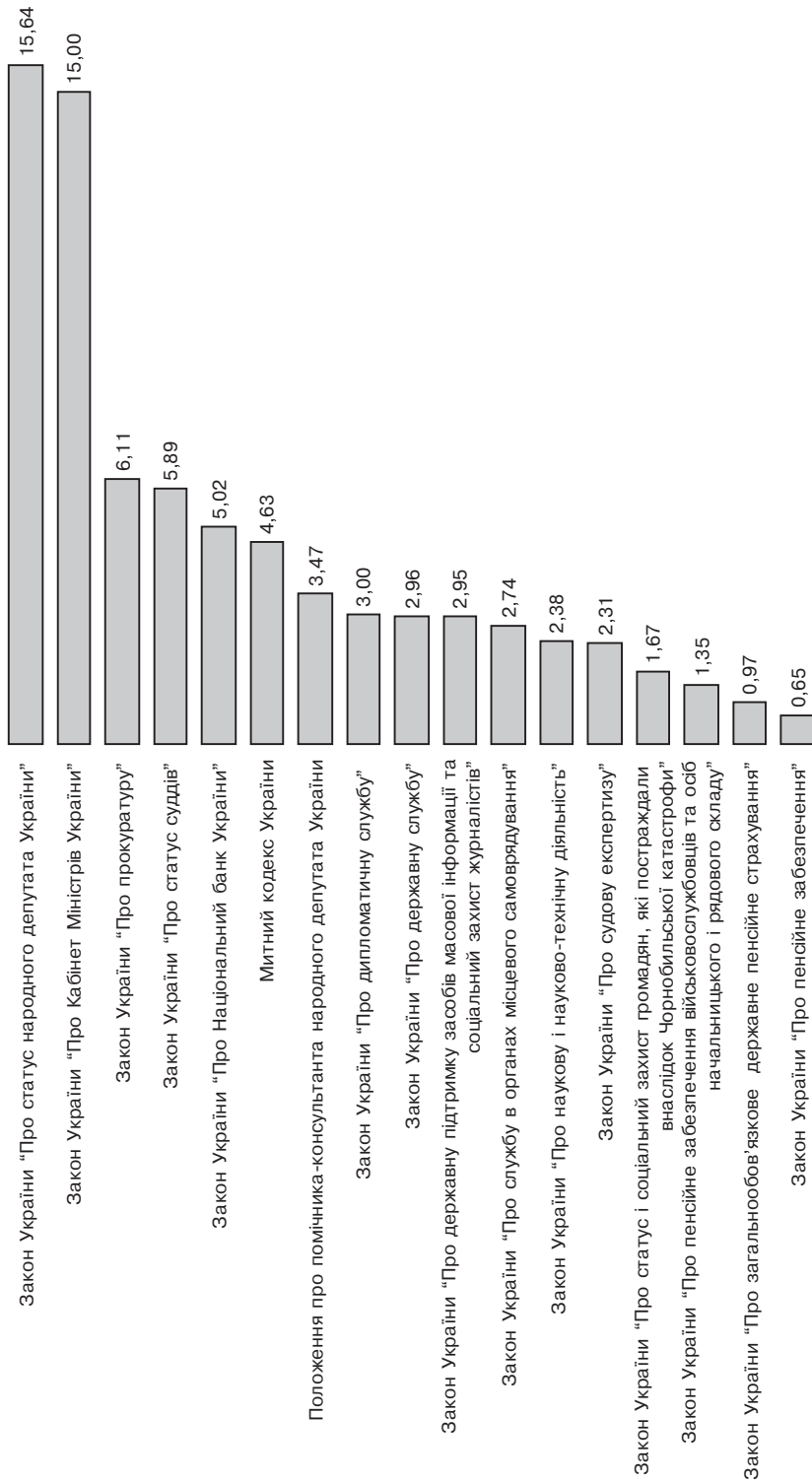
Зауважимо, що зображена на рис. 3 диференціація розмірів пенсій стосується насамперед осіб, яким пенсії призначаються за вказаними спеціальними нормативними документами, а отже, охоплює лише близько 3% українських пенсіонерів. Реальна диференціація пенсій в Україні була фактично відсутня, що підтверджується, зокрема, такими даними: станом на 1 січня 2010 р. 84,8% осіб отримували пенсії, величина яких коливалася в досить вузькому діапазоні: 601—1400 грн, у т. ч. для 53,8% осіб сума їх пенсійного забезпечення становила 600—800 грн².

Розрахунок належної суми пенсії здійснювався на основі запровадженої Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”³ формули, яка враховувала вплив двох чинників: розміру заробітної плати та страхового стажу фізичної особи. Цей підхід був цілком обґрунтованим: що вищий дохід отримувала особа та довше працювала (сплачувала внески), то більші кошти сплатила на користь Пенсійного фонду та вищу пенсію заслужила.

Оскільки детальна інформація про участь кожної особи у формуванні коштів Пенсійного фонду є в його органах лише з липня 2000 р., при розрахунку суми пенсій до уваги береться розмір заробітної плати, яка нараховувалася фізичній

² Соціальний захист населення України: Стат. зб. — К., 2010. — 124 с.

³ Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV: [Електр. ресурс]. — <http://zakon.rada.gov.ua/>

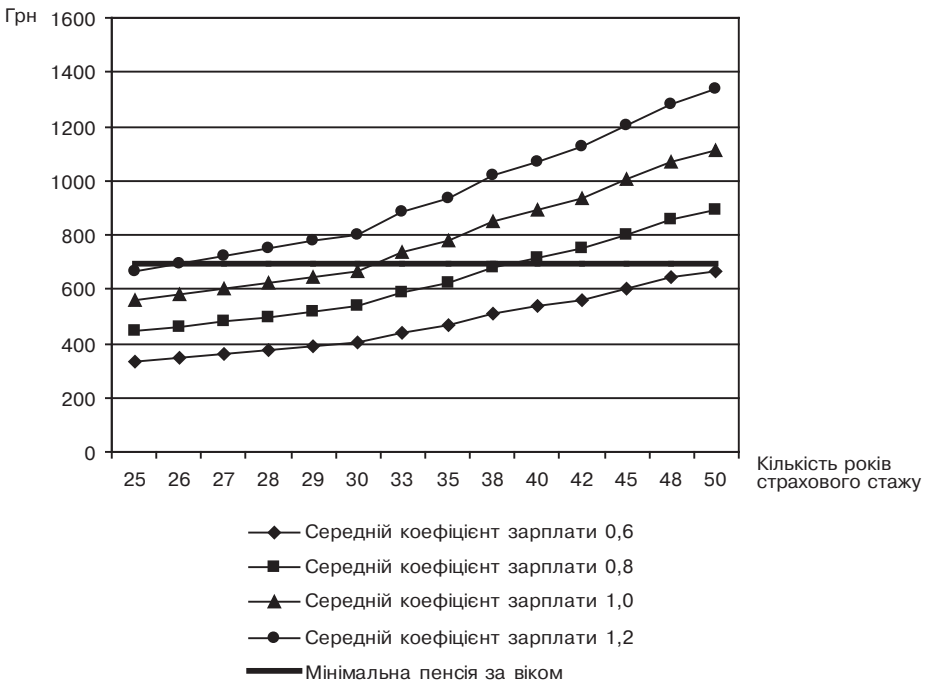

Джерело: розраховано й побудовано автором на підставі: Соціальний захист населення України: Стат. зб. — К., 2010. — 124 с.; Соціальні індикатори рівня життя населення: Стат. зб. — К., 2010. — 203 с.

Р и с. 3. Диференціація розмірів пенсій в Україні, призначених згідно з відповідними нормативними документами, станом на 01.01.2010 (середній рівень пенсії = 1)

особі за весь період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 р. та за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу поспіль до цієї дати, незалежно від перерв. Хоча зазначений підхід дещо викривляв розрахунки, він помітно спрощував їх.

Використання запропонованої формули мало забезпечити цілком обґрунтовану диференціацію пенсій, але з певних причин, які буде вказано нижче, її не було реалізовано повною мірою. Право на мінімальну пенсію за віком мали чоловіки (жінки), в яких 25 (20) років страхового стажу. Ця соціальна гарантія, з одного боку, виступаючи безумовною ознакою сучасної правової держави, створювала передумови для захисту даної соціально вразливої категорії населення, з другого — вела до викривлення реальних пропорцій участі громадян країни у формуванні коштів Пенсійного фонду, несправедливо зближуючи рівні їхніх пенсій (рис. 4).

Джерело: розраховано й побудовано автором відповідно до вимог Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (<http://zakon.rada.gov.ua>).

Рис. 4. Визначення розмірів пенсій за віком для чоловіків на загальних умовах (без розрахунку доплати за понаднормативний стаж для осіб, що набули право на пенсію в I кв. 2010 р.)

На рис. 4 показано суми пенсій, які мали би призначатися чоловікам, котрі набули право на пенсію в I кв. 2010 р.: на момент початкового розрахунку їх розміри чітко диференційовані за рівнем заробітку та страхового стажу пенсіонерів. За умови, що розрахована сума пенсії виявляється нижчою від мінімального гарантованого державою рівня, її розмір штучно підтягується до цієї мінімальної

величини. Наприклад, незважаючи на те, що розмір розрахованої пенсії для осіб зі страховим стажем 25 років і середнім коефіцієнтом зарплати 0,6 становить 334,21 грн, а для осіб зі стажем 30 та коефіцієнтом 1,0 — 668,42 грн, тобто вдвічі більше, сума призначеної для них пенсії на цьому етапі буде однаковою — 695 грн. Запроваджена з 2005 р. норма про збільшення величини розрахованої пенсії за кожен рік понаднормативного стажу (25 років для чоловіків та 20 років для жінок) на 1 % від її розміру, але не більше ніж на 1 % мінімальної пенсії за віком, допомогла лише частково виправити ситуацію.

Крім того, кінцевий розмір пенсій, що призначається, далеко не відповідає рівневі особистого внеску теперішніх пенсіонерів у солідарну пенсійну систему. Як видно з табл. 1, кінцеві розміри пенсій недостатньо корелюють із їхнім страховим стажем та рівнем колишніх заробітків. Так, пенсії осіб із однаковими коефіцієнтами заробітку і страховим стажем 30, 40 та 50 років повинні бути більшими від пенсій осіб зі стажем 25 років на 20, 60 і 100 % (без урахування доплати за понаднормативний стаж) відповідно. Втім, це співвідношення витримується лише щодо пенсій осіб, коефіцієнт заробітної плати яких перевищує одиницю. Ще більша невідповідність простежується стосовно зв'язку розмірів пенсій осіб із однаковим страховим стажем та різними коефіцієнтами заробітку. Наприклад, для осіб із коефіцієнтом заробітної плати 1,0 вони мають бути на 66,7 % вищими від пенсій осіб із коефіцієнтом 0,6. Насправді ж така різниця становить від 0 % для осіб, котрі мають стаж 25 років, до 49,4 % для осіб зі стажем 50 років, що явно не є логічним.

До речі, в 2005 р. мінімальний розмір пенсій за віком було збільшено від величини, яка відповідала 20 % середньої заробітної плати в економіці (92,45 грн для 2004 р.), до розміру прожиткового мінімуму на особу, що втратила працездатність (332 грн на початок 2005 р.), або в 3,6 раза. Як наслідок, право на однаковий мінімальний рівень пенсії набули особи з істотною (у два і більше разів) різницею в коефіцієнтах заробітної плати та страховому стажі. Зростання величини оцінки одного року страхового стажу з 1,0 до 1,2 % (з 01.01.2008) та до 1,35 % (з 01.10.2008) зумовило зростання пенсій та збільшило їх диференціацію, що характерно для 2008—2010 рр. (рис. 5).

Особливий, відмінний від описаного вище, підхід до призначення пенсій застосовувався щодо народних депутатів, членів Кабінету Міністрів України, прокурорів і слідчих, суддів у відставці, службовців Національного банку, посадових осіб митної служби, працівників дипломатичної служби, державних службовців, журналістів державних або комунальних засобів масової інформації, посадових осіб органів місцевого самоврядування, наукових працівників, судових експертів. За загальним правилом, розмір пенсій зазначеним особам у разі наявності необхідного страхового стажу встановлювався на рівні 80—90 % їхніх заробітних плат, що й пояснює відхилення в розмірах їх пенсійного забезпечення порівняно із середнім рівнем по країні (рис. 3). При цьому свідомо нехтувався загальний підхід до призначення пенсій, зокрема ігнорувалося значення страхового стажу та

Таблиця 1. Диференціація розмірів пенсій за віком на загальних умовах, призначених відповідно до чинного законодавства (для чоловіків, що набули право на пенсію протягом I кв. 2010 р.), грн

Страховий стаж, років	Середній коефіцієнт заробітної плати			Перевищення пенсії осіб, середній коефіцієнт зарплати яких становить 1,0 і 1,5, над пенсією осіб із середнім коефіцієнтом зарплати 0,6, %	
	0,6	1,0	1,5	1,0	1,5
25	695,00	695,00	835,53	0,0**	20,2***
27	702,22	707,03	916,27	0,7**	30,5***
30	715,05	728,42	1037,39	1,9**	45,1***
35	741,79	849,33	1239,24	14,5**	67,1***
40	775,21	995,48	1441,10	28,4**	85,9***
45	815,32	1141,64	1642,95	40,0**	101,5***
50	862,11	1287,79	1844,81	49,4**	114,0***
Перевищення пенсії осіб, страховий стаж яких становить 30 років, над пенсією осіб зі страховим стажем 25 років, %	2,9 (20,0*)	4,8 (20,0*)	24,2 (20,0*)	x	x
Перевищення пенсії осіб, страховий стаж яких становить 40 років, над пенсією осіб зі страховим стажем 25 років, %	11,5 (60,0*)	43,2 (60,0*)	72,5 (60,0*)	x	x
Перевищення пенсії осіб, страховий стаж яких становить 50 років, над пенсією осіб зі страховим стажем 25 років, %	24,0 (100,0*)	85,3 (100,0*)	120,8 (100,0*)	x	x

* Нормативна мінімальна різниця між розмірами пенсій, розрахована за умови, що вони визначаються виключно середніми коефіцієнтами заробітної плати та страховим стажем пенсіонерів, а мінімальний розмір пенсії законом не встановлюється.

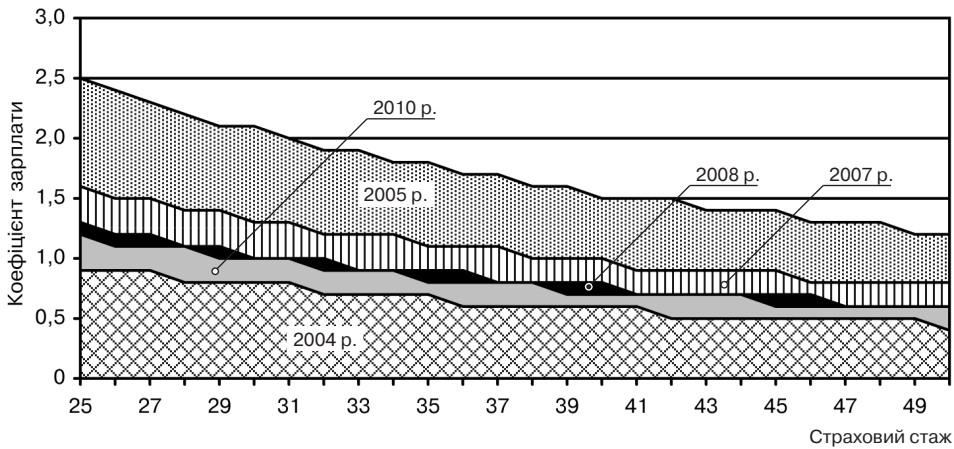
** Нормативна різниця між розмірами пенсій становить 66,7 %.

*** Нормативна різниця між розмірами пенсій становить 150 %.

Джерело: розраховано автором відповідно до вимог Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (<http://zakon.rada.gov.ua/>).

безпідставно збільшувався розмір пенсії, тобто не на основі реального внеску у формування коштів Пенсійного фонду. Хоча ставка пенсійних внесків у частині утримань із доходів більшості з названих осіб перевищувала її загальний рівень (зокрема, в 2010 р. у середньому на 1,6—3,0 %), це не забезпечувало належної компенсації Пенсійному фонду додаткових витрат на виплату таких пенсій.

Велике значення в системі належного матеріального забезпечення пенсіонерів має проведення індексацій і перерахунку пенсій, механізм здійснення яких потребує вдосконалення. Найбільше зауважень у цьому контексті викликає щорічне коригування пенсій на коефіцієнт, котрий відповідає не менше ніж 20 % темпів зростання середньої заробітної плати в Україні в попередньому році. Незважаючи на те, що даний перерахунок був визначений у пенсійному законодавстві окремою складовою, фактично він узагальнював результати інших перерахунків пенсій та проводився з урахуванням усіх підвищень за попередній рік (збільшення величини

Джерело: розраховано й побудовано автором відповідно до вимог Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (<http://zakon.rada.gov.ua/>).

Рис. 5. Діапазон граничного співвідношення страхового стажу та коефіцієнтів заробітної плати, які дають право на встановлення мінімальної пенсії за віком для чоловіків, станом на початок відповідного року

прожиткового мінімуму для осіб, що втратили працездатність, шляхом запровадження урядом фіксованої доплати до пенсій; підвищення пенсій у зв’язку з коригуванням вартості одного року страхового стажу тощо). Право на такий перерахунок визначалося за матеріалами пенсійної справи: якщо зростання пенсій за попередній рік виявлялося вищим, ніж величина розрахованого коефіцієнта, перерахунок узагалі не проводився, а якщо меншим, його здійснювали з урахуванням уже проведених підвищень.

Головним недоліком даного механізму є не так те, що коефіцієнт, покладений у основу проведення перерахунку пенсій (20 % рівня середньої заробітної плати по країні), був явно занижений, як наслідки його практичного застосування, що призводило до необґрунтованої диференціації розмірів пенсійного забезпечення осіб, котрі, маючи однакові показники страхового стажу й зарплат, набули право на отримання пенсії в різні роки.

Як видно з табл. 2, якщо за менших значень коефіцієнтів заробітної плати та страхового стажу різниця в рівнях призначених у різні роки пенсій або взагалі відсутня (для осіб зі стажем 25 років і середнім коефіцієнтом заробітної плати 0,6—1,0), або є неістотною (зокрема, для осіб зі стажем 35—45 років і середнім коефіцієнтом заробітної плати 0,6), то зі зростанням страхового стажу та середнього коефіцієнта заробітної плати ця різниця стає істотною (від 13,0 до 69,1 % для розглянутих випадків). Зазначене пов’язане зі зростанням середньої заробітної плати по країні, рівень якої покладено в основу розрахунку пенсій. Наприклад, якщо при проведенні загального по країні перерахунку пенсій, призначених до 2006 р. включно, використовували рівень середньої заробітної плати за 2006 р. (928,81 грн), то

пенсії за 2008 і 2010 рр. призначали на підставі вже значно вищих показників середньої зарплати — 1197,91 і 1650,43 грн відповідно. Цілком зрозуміло, що перерахунок раніше призначених пенсій із урахуванням 20-відсоткового зростання середньої зарплати по країні не допоможе вирівняти чи принаймні зблизити розміри пенсій, які призначаються в різні роки (табл. 2).

Таблиця 2. Диференціація розмірів пенсій за віком, призначених на загальних умовах чоловікам у відповідні роки та перерахованих станом на 1 січня 2010 р.

Страховий стаж, років	Середній коефіцієнт заробітної плати	Розмір пенсії, грн			Перевищення розміру пенсій, призначених у I кв. 2010 р., над розміром пенсій, призначених до 2006 р. включно та впродовж першого півріччя 2008 р., %	
		до 2006 р. включно	протягом першого півріччя 2008 р.	впродовж I кв. 2010 р.	до 2006 р. включно	протягом першого півріччя 2008 р.
25	0,6	695,00	695,00	695,00	0,0	0,0
	1,0	695,00	695,00	695,00	0,0	0,0
	2,0	695,00	836,99	1114,04	60,3	33,1
35	0,6	721,33	728,96	741,79	2,8	1,8
	1,0	738,89	751,60	849,33	14,9	13,0
	2,0	963,43	1217,72	1629,16	69,1	33,8
45	0,6	762,71	782,33	815,32	6,9	4,2
	1,0	807,85	870,73	1141,64	41,3	31,1
	2,0	1271,50	1598,46	2144,27	68,6	34,1

Джерело: розраховано автором відповідно до вимог Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (<http://zakon.rada.gov.ua/>).

Зауваження викликає також особливий порядок перерахунку пенсій, призначених за спеціальними законами, особам, які називалися вище (народні депутати, члени Кабінету Міністрів України тощо, крім наукових працівників): його проводили за умови зростання заробітної плати осіб, котрі працюють на тих самих посадах. При цьому оновлені пенсії становили знов-таки 80–90 % рівня заробітних плат. Таким чином, тоді як переважна більшість пенсіонерів мала право лише на 20-відсоткове підвищення пенсій від зростання середньої зарплати по країні, зазначені особи завжди отримували пенсію, яка на 100 % відповідала рівневі зростання заробітної плати.

Пенсійним законодавством, що діяло до 2004 р., було визначено не лише мінімальну, як сьогодні, а й максимальну межу пенсій. У межах чинного на той час порядку призначення пенсій дана норма була недосконалою та фактично обмежувала право чисельної армії пенсіонерів на вище, розраховане відповідно до більшого трудового внеску, пенсійне забезпечення. З 2004 р., попри відсутність прямих норм, які встановлювали би пенсійний максимум, та бажання законодавців його запровадити (така спроба робилася, зокрема, в Законі України “Про державний

бюджет на 2008 рік”, але була визнана неконституційною), діє вбудований у формулу розрахунку пенсій механізм, котрий у автоматичному режимі контролює граничний рівень пенсій. При цьому встановлюються обмеження щодо, по-перше, сум заробітної плати, які беруться до уваги під час визначення зарплатних коефіцієнтів, по-друге, коефіцієнта страхового стажу. Так, до липня 1998 р. заробітна плата для обчислення пенсій береться в межах сум, котрі не перевищують 5,6 розміру середньої зарплати по Україні на день отримання заробітку, а з липня 1998 р. — у межах максимальних сум доходу, з яких сплачуються пенсійні внески (з 2007 р. ця величина встановлюється на рівні 15-ти прожиткових мінімумів на працездатну особу). За період із липня 1998 р. по грудень 2010 р. співвідношення між максимальною величиною заробітку, що їй дозволено використовувати для обчислення пенсій, та середньою зарплатою по країні становило від 3,4 до 7,8 за середнього рівня 5,8⁴. При обчисленні пенсій величину страхового стажу обмежують максимальним коефіцієнтом 0,75. Застосувавши максимально можливі значення середнього коефіцієнта заробітної плати (5,8) та страхового стажу (0,75), ми з'ясували, що максимальна величина пенсії за віком на загальних умовах, призначеної в 2010 р., мала становити 9692,15 грн. Це означає, що жодних додаткових обмежень у частині граничної межі пенсій запроваджувати не потрібно, адже вони вже передбачені самою формулою їх розрахунку. Натомість варто запровадити єдині для всіх правила призначення пенсій, відмовившись від застосування спеціальних норм для вузького переліку осіб.

За результатами проведеного дослідження доходимо таких висновків.

1. Пенсійна реформа, яка стартувала в Україні в 2004 р., забезпечила істотне зростання рівня пенсійного забезпечення громадян країни та посилила їх соціальний захист. Якщо на початок проведення реформи середній по країні рівень пенсій становив близько 53,0 % прожиткового мінімуму з розрахунку на особу, що втратила працездатність, то вже в 2005 р., завдяки більш ніж дворазовому зростанню, — 95,3 %. На початок 2010 р. розмір середньої пенсії перевищує зазначений прожитковий мінімум на 43,7 %.

2. Обґрунтований механізм призначення пенсій, побудований із урахуванням реального трудового внеску пенсіонерів у солідарну пенсійну систему, так і не був повною мірою реалізований на практиці у зв'язку з постійним коригуванням його дії системою державних соціальних нормативів. Як наслідок, належного рівня диференціації пенсій в Україні так і не досягнуто, більшість її громадян отримують майже однакові пенсії.

3. Застосування особливих правил обчислення пенсій для вузького переліку осіб, зокрема народних депутатів, членів Кабінету Міністрів України, прокурорів

---

⁴ Розраховано автором відповідно до постанови Кабінету Міністрів України “Про заходи щодо поліпшення пенсійного забезпечення громадян” від 20.11.2003 № 1783 (<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1783-2003-%EF>), Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15&p=1297853177266446>) та офіційних даних про граничну величину заробітної плати (доходу), з якого сплачуються страхові внески на обов'язкове державне пенсійне страхування.

і слідчих, суддів у відставці та інших, спотворює саму ідею єдиного підходу до призначення пенсій та безпідставно (не на основі реального внеску в солідарну систему) збільшує їх розмір, штучно нарощуючи відрив їхнього пенсійного забезпечення від середнього по країні рівня.

4. Чинний порядок перерахунку раніше призначених пенсій є недосконалим: його застосування зумовлює виникнення істотних необґрунтованих різниць між розмірами пенсійного забезпечення осіб, котрі мають однакові показники страхового стажу й зарплат та відрізняються лише роком набуття права на пенсію.

5. Запровадження обмеження щодо максимального рівня пенсій в Україні, яке широко обговорюється останнім часом, може стосуватися виключно осіб, котрим пенсії призначаються за особливими законами; щодо решти пенсій такі обмеження вже закладено в саму формулу їх розрахунку, а тому їх застосування є недоцільним і неправомірним.

6. З огляду на виявлені недоліки чинної системи пенсійного страхування в Україні необхідно:

- забезпечити дотримання єдиного підходу до призначення пенсій, побудованого на врахуванні заробітної плати і страхового стажу застрахованої особи;

- закріпити норму, згідно з якою доплати до пенсій, не пов'язані з реальним трудовим внеском фізичних осіб, у т. ч. підтягування їх до встановленого державою мінімального рівня, мають фінансуватися виключно за рахунок коштів інших фондів (державного бюджету, цільових фондів та ін.), що дасть змогу забезпечити справедливий розподіл ресурсів, зібраних у солідарній системі, та знизити рівень дефіциту Пенсійного фонду;

- переглянути чинний порядок перерахунку раніше призначених пенсій, по-перше, в напрямі його уніфікації, по-друге, ліквідації наявної необґрунтованої диференціації пенсійного забезпечення осіб, котрі набувають право на пенсію в різні роки.